

...da občutim v sebi
le eno veličast vesoljstva tihega:
R a s t .

(Srečko Kosovel, Prerojenje)

Bodimo kot Gašper, Miha in Boltežar

Božič je praznik Kristusovega rojstva, praznik upanja, ki se je utelesilo. Izpolnila se je obljuba, ki nas postavlja v drugačen svet. Od Njegovega rojstva ne bi smelo biti med nami več dvomov in kolebanj. Vsi bi po krstu morali živeti za resnico in ljubezen.

Smo pa ljudje. Kot take nas pogojuje naša majhnost, egocentričnost, zagledanost v lastne interese, gluhost za potrebe bližnjega...

Božič je zato priložnost, da se zberemo in poiščemo bistvo, da gremo vase. Kristusov prihod, njegov zgled in nauk nam kaže pot, po kateri pridemo do Resnice, do točke, ko se bo naše srce umirilo v Njem. Seveda stvar ni tako jasna in preprosta, kot bi zgedala na prvi pogled. Gre namreč za zelo osebno stvar. Vero sicer izpričujemo tudi v skupnosti, ki ji pravimo Cerkev, je pa predvsem individualno čuten vrednota. Vsak zase se bo zveličal ali pogubil, pravi stara kraška modrost in nujno je zato, da vsak zase tudi išče pot in hodi po njej, da bo prišel do točke, kjer si bo vsaj delno lahko odgovoril na razna življenjska vprašanja.

Jasno je, da se je za dobro treba vedno sproti odločati. Vera nam daje smer, Cerkev nakazuje pot. Težave in dvomi, ki se nam sproti postavljajo, pa zahtevajo, da se jih lotimo sami. Zgled je seveda važen, pomaga najti pravilno rešitev, ni pa nujno, da se moramo zaradi tega odpovedati svoji individualni hoji. Ničče nas v tem ne more nadomestiti, ker gre za našo, mojo in tvojo, osebo.

Vzdušje, ki ga ustvarja »čas okrog Božiča« in praznični dnevi, ko nam čas ni tiran, kličejo po zbranosti. Jasno čutimo, da je to najprimernejša doba, da sami s seboj ali ob primernem pogovoru zberemo svoje misli in si skušamo odgovoriti na večja ali manjša verska ali duhovna vprašanja.

Pri tem pa bodimo kot sveti Trije kralji. Gašper, Miha in Boltežar so videli zvezdo in šli za njo, da bi zvedeli Resnico. Tudi če bi to bila samo zgodba, ima s svojo simboliko velik pomen. Sveti Trije kralji so šli na pot, ne da bi vedeli, kam grejo. Bili so odprti, pripravljeni na vse. Niso se ustrašili težav na poti in so našli.

Strah in ljubezen - tema letošnjega teološkega tečaja

V današnjem svetu, ki je razpet med sedanjostjo in nejasnim hrepenenjem po transcendenci, med strahom in pogumom, je pobuda ljubljanskega teološkega tečaja za študente in izobražence, nadvse dobrodošla.

Letošnji skupni naslov predavanj, ki so bila od 12. do 22. novembra v veliki avli Teološke fakultete v Ljubljani, pa je zelo dobro zaobjemal razpetost sodobnega človeka. Naslov tečaja je bil torej »Strah in ljubezen«.

Pred vedno nabito polno dvorano so predavali misleci in strokovnjaki, ki so skušali opredeliti in nakazati rešitev temu stanju. Tečaj je začel dr. France Bučar, ki je predaval na temo »Stiske in precepi današnjega človeka«, prof. Peter Kovačič je govoril o »Usodi slovenstva v krščanski civilizaciji«, Vinko Ošlak je svojemu predavanju dal naslov »Ne boj se!«, prof. Matjaž Puc pa »Žalna pesem narave«. Dr. Marjan Peklaj je govoril na temo »Strah božjichlovekov strah«, prof. Anton Stres pa je imel mogoče predavanje, ki se je najbolj približalo in razglabljal o rdeči niti letošnjega tečaja. Govoril je o temi »Ali ljubezen premaga strah?«. Dr. Alojzij Pirnat je imel izredno aktualno predavanje »Ljubezen do sovražnikov ali razredni boj?«. Na temo »Vprašanje

strahu v novejši slovenski literaturi« je govoril dr. Taras Kermavner, prof. dr. Andrej Capuder pa je razmišljal o življenjskih stiskah pod naslovom »Ena je groza, ta groza je biti«. Zanimivo je bilo predavanje dr. Klevišarja »Življenje - vrednota ali stvar?«, diagnozo strahu pa je skušal dati dr. Vinko Potočnik, ki je razpravljal o tem, če je »Strah - bolezen ali izziv?«. Prof. dr. Reginald Vospernik je imel izredno zanimivo predavanje, ki je bila prava analiza našega stanja v luči zgodovinske zavesti. Govoril je na temo »Plamen z oltarja prednikov: sinovi in dediči«. Prof. Mirko Mahnič se je z njemu lastno toplino in občutljivostjo poglobil v razmišljanje o »Civilizaciji ljubezni«. Letošnji ljubljanski teološki tečaj za študente in izobražence pa je zaključil naš tržaški škof msgr. Lorenzo Bellomi. Govoril je na temo »Cerkev - znamenje in zagotovilo upanja?«

Predavanje tržaškega škofa je v veliko dvorano Teološke fakultete privabilo presenetljivo veliko občinstva. Msgr. Bellomi je predaval v slovenščini. Osrednja misel mu je bila vera, ki izraža upanje. To upanje pa se konkretizira in postane največje, ko je ljubezen. Cerkev dobi tako v sedanjem sve-

(Dalje na naslednji strani)

PONOVRNO O MLADINI

V septembrski 13. številki tržaškega »Dela«, glasila KPI je tudi zanimiv članek z naslovom Nevezana razmišljanja o težavah v mladinskem gibanju. Napisal ga je Igor Canciani. V njem je obravnaval splošno mladinsko problematiko v svetu in zamejstvu. Pomenljivo pa je, da uradno glasilo zamejske partije precej objektivno analizira položaj, v katerem se nahaja danes mladina in opozarja na nekatere pekoče probleme, o katerih očitno ni več mogoče molčati. Tudi Cancianija skrbi nezanimanje mladine do politike in kulture. Lahko bi dodal — do ideologije, a ta beseda ni več v modi. Nekateri Cancianijevi zaključki se povsem skladajo z izsledki nedavne ankete, ki so jo Marko Tavčar, Peter Močnik in Tomaž Simič izvedli med letošnjimi maturanti in ki so jo predstavili na »Dragi« preteklega sep-

tembra. Ne gre sedaj za to, da bi mladino »obsojali«. Kako pač moremo obsojati sami sebe? To gotovo ni bil na men Igorja Cancianija in niti ne že omenjene ankete. Pustimo ob strani tudi iskanje vzrokov in globljih motivacij neke življenjske drže, saj bi segli morda predaleč in bi se z »Delom« razšli. Ostaja pa vprašanje, pekoče vprašanje: kdo nam bo povedal resnico o nas samih, če je ne bomo znali sami sebi razjasniti? Ali ni morda napočil trenutek, da se spomnimo tistega »stoj, premisli!«? Vsak mlad človek včasih obstoji in se zgrozi ob globinah, ki se odpirajo njegovi biti. Morda bi bil čas, da bi se tudi kolektivno vprašali o sebi, kdo smo. Morda pa smo se že zadovoljili s tem, da nas po časopisih hvalijo, da smo »budni«.

VASJA

Strah in ljubezen...

tu važno mesto, saj pospešuje in brani vsak resničen napredek človeštva. Pred sklepom je msgr. Bellomi poudaril še tri načela, ki so danes, po njegovem mnenju, potrebna verujočemu: odpuščanje, ki je potrebno za spravo in sožitje; usmiljenje, ki ustvarja večjo pravičnost; in zastojnost, se pravi pripravljenost delati nezainteresirano, kar je tudi znak največje svobode.

Obisk predavanj, zanimanje za letošnjo tematiko in spraševanje po izidu zbornika, ki naj bi vseboval vsa predavanja, priča o velikem zanimanju slovenske mladine na obravnavano temo oz. širše, za podobna duhovna vprašanja. Nedvomno je namreč, da živi svet v stalnem strahu pred nekim apokaliptičnim koncem. Strahovi pa se ne ustvarijo samo ob misli na atomsko katastrofo. Ljudje se bojimo marsičesa. Večkrat celo tega, da bi znali živeti z drugimi ljudmi. Zapiramo se vase in se bojimo odpreti svoje srce bližnjemu. Na ta način pa strah samo rase. Edino ljubezen, ki je izrazito pozitivna sila, more premagati strah. Edino v Ljubezni je torej rešitev pred strahom.

* * *

TRGATEV

*Nad gnilimi grozdi
sameva strašilo.
Mrak se podi
za izgubljenimi glasovi
v vas.
Klet diši.
Ko pa sezuje
blatno težo dneva,
se nekdo ozre v nebo,
in vzdihne:
»Zdaj je konec,
bo, kar bo.«*

VABILO

*Pridi,
dokler še
mrzel zimski veter brije,
dokler še
popje spi
in v zatišju cvetejo
ledene rože.
Pridi,
da vzljubil boš
samoto, mir in zapuščenost.*

Martina Legiša

RAST, mladinska priloga Mladike 10-84. Pripravlja uredniški odbor mladih. Tisk Graphart, Trst, december 1984. To šteko je uredil Marko Tavčar.

Joga sredstvo za dosego psihofizičnega ravnovesja

Ne bomo govorili o jogi zato, ker bi želeli biti moderni. Radi bi le ugotovili, ali je njena popularnost upravičena in ločili pravi pomen od njenih degradacij in nepravilnih pojmovanj (zlorab). Predvsem pa bi radi ugotovili, kaj lahko resnično nudi današnjemu človeku. Kako lahko pomaga živeti zahodnjaku, ki je prisiljen živeti in delati pod stalnim psihološkim pritiskom hitenja in tekmovalnosti in ki ga hitri tempo življenja odtuja sebi in mu ne dovoli, da bi se zbral in šel vase.

O jogi smo sicer slišali že marsikaj; da je telovadba, pri kateri ni treba telovaditi, da je čudežno zdravilo, ki ozdravlja vse telesne in duševne bolezni, da si jo je zahodni človek izposodil, da bi z njo napolnil praznino in dolgčas ...

Učitelj joge Giordano Sossi nam bo v odgovorih na naša vprašanja skušal razjasniti pojme o tem.

V čem se joga razlikuje od ostalih športov in kateri so njeni učinki?

Joga ni le telovadba ali šport, lahko jo pojmuje kot kulturo, ki gleda na celotnega človeka: to se pravi, da jemlje v poštev tako njegovo fizično kot psihično plat. Fizični učinki obstajajo predvsem v boljšem delovanju notranjih organov. (S stojo na glavi npr. izredno dobro prekrvavimo možgane, ki zato lahko bolje opravljajo svojo nalogo). S statičnimi pozicijami, v katere se moramo tudi notranje vživeti, z umirjenim dihanjem in koncentracijo, lahko razum vpliva na boljše delovanje telesa. Prav zato je joga koristno dopolnilo tudi vsakemu športu.

Psihični učinki joge se kažejo predvsem v razvijanju koncentracije, miselnih sposobnosti, zmožnosti sprostitve.

V človeku joga razvije tudi notranji pogled srca, to je tisto občutljivost, ki presega zgolj razumsko dojemanje realnosti. To je zaznavanje duhovne dimenzije sveta; bistva, »ki je očem nevidno«. Skratka, joga lahko smatramo kot: filozofijo, telovadbo, fizično in psihično higieno, meditacijo, pa tudi kot način zdravega prehranjevanja, itd.

Katera starost je najbolj primerna, da se človek ukvarja z jogo? Obstaja določene starostne meje?

Lahko bi rekli, da je joga psihometrična vzgoja, oz. samovzgoja, ki se lahko prične že v otroških letih in se razvija in izpopolnjuje do pozne starosti. Človek je namreč enota telesa in duševnosti: Telesno stanje vpliva na telesno počutje. Vzgoja (samovzgoja) mora potekati na obeh ravneh. Če je torej joga sredstvo za dosego psihofizičnega ravnovesja, je priporočljiva za vsako starost. Potrebuje jo otrok, dorasel človek, pa tudi tisti, ki se bliža zatonu svojega življenja. Vsak seveda na svoj način.

Kako joga pojmuje človeka in njegovo srečo?

Človek mora sprejeti svojo danost v življenju; tako kot bo vedno težil k sreči, tako se tudi ne bo mogel izogniti trpljenju. Ko bo razvijal svoje sposobnosti, bo moral sprejemati tudi svoje človeške meje.

Toda v svojem hrepenenju po sreči se oklepamo zunanjih, materialnih dobrin. Ne zavedamo pa se, da je lahko vsak človek sam vir svoje sreče. Za človeka je torej sreča — biti čim bolj človek. Sreča je v meni in sicer v tem, da sem čim bolj jaz. Sreča je tudi v

dalje na strani 80

Tržaški škof msgr. L. Bellomi na slovenskih šolah

V soboto, 17. novembra, je tržaški škof msgr. Lorenzo Bellomi obiskal znanstveni in klasični licej »F. Prešeren« v Trstu. Ob prihodu ga je v imenu profesorjev in dijakov pozdravila ravnateljica zavoda prof. Laura Abrami. Nato je nastopil šolski zbor, ki ga je za to priložnost sestavil prof. Mamolo, vodila pa ga je Valentina Beorchia. Zapeli smo dve pesmi, ki ju je tržaški škof navdušeno poslušal.

Po sprejemu si je ugledni gost ogledal šolsko poslopje ter se srečal z dijaki. Razdelili smo se v dve skupini, najprej so bili na vrsti dijaki, ki obiskujejo bienij, po njih pa se je tržaški škof srečal z dijaki zadnjih treh letnikov. Pogovor je potekal v sproščeni in veselem duhu, saj je škof Bel-

lomi na vsa vprašanja dijakov odgovarjal točno in zelo jasno. Ves pogovor je potekal v slovenščini.

V vprašanih smo se dotaknili najrazličnejših problemov od moralnih do političnih, na vsa pa je škof odgovarjal sproščeno, iskreno in brez nikakršnih zadržkov, čeprav so nekatera vprašanja bila lahko izzivalna.

Ob zaključku moramo dodati, da je tržaški škof znal odgovarjati z veliko pozornostjo in občutkom za mladinske težave na zastavljena vprašanja. Isto so nam potrdili tudi dijaki poklicnega zavoda »J. Štefan«, trgovskega zavoda »Ž. Zois« in državnega učiteljskega »A. M. Slomšek«, ki jih je tržaški škof msgr. Lorenzo Bellomi obiskal v naslednjih dneh.

Fabio Pahor

DE FERIAIS LATINIS

»Feriae latinae« pomeni dobesedno počitnice po latinsko. To so dnevi, namenjeni latinskemu jeziku v praksi in njegovemu pomenu v današnjem času. Glavna misel je dokazati, da latinščina ni mrtev jezik, temveč je še vedno uporabna in koristna tudi v vsakdanjem pogovoru in v stikih med pripadniki raznih narodov.

Toda preidimo na letošnje FERIAE LATINAE, ki so letos bile v stiškem samostanu. Po tolikih letih so mogočni zidovi tega slovenskega samostana znova doživljali pretekle čase, kot da bi se s časovnim strojem preselili spet v stare čase in se znašli v odmevu večne latinščine. Vrnila se je maša v latinščini, vrnile so se stare molitve, vrnila se je latinščina kot pogovorni jezik prav kot v srednjem veku. Ves samostanski ambient se je skladal s pobožno latinščino prav zato, ker je bila latinščina cerkveni jezik. Kako pa sem prišel do tega? Na našo šolo je prišlo vabilo in naš razred se je takoj navdušil nad to možnostjo. Zmenili smo se, da se bo ves razred udeležil teh posebnih počitnic. Bili smo tako pogumni, čeprav sami začetniki, morda prav zato, ker smo vsi pristali. Sčasom so nekateri odpadli, polovica pa nas je le vztrajala.

V Stično sem se pripeljal s prijateljema in vsi trije smo se nekoliko bali zaradi svojega neznanja latinščine, s katero smo si upali na tako pobudo. Sprejeli so nas v uradu in že tu nas je presenetila latinščina: na vratih je namreč visel napis »SCRIPTORIUM« in tudi dnevni red, ki nam ga je izročil prijazen cistercijski pater, je bil napisan v latinščini. Stvar je postajala zanimiva, tudi ker so nas nekateri drugi udeleženci že ob vhodu pozdravili po latinsko. Ko smo šli v zgornje nadstropje v naše sobe, smo odkrivali in že iskali nove latinske napise: »BALNEA« za kopalnico, »SECESSUM PRO VIRIS« za moško stranišče, za ženske pa »SECESSUM PRO MULIERIBUS«. Z nami v veliki sobi sta bila še dva avstrijska fanta, s katerima naj bi se pogovarjali v latinščini, a smo si pomagali, kolikor se je dalo, z angleščino. Poleg teh sta bila z nami v sobi še dva sošolca iz višjih razredov in zato je bila družba še kar vesela, morda še preveč za strogi samostanski red.

Udeleženci smo se spoznali prvi večerji v jedilnici (REFECTORIUM) in prvič dobili v roke jedilnik v latinščini. To je bil ORDO CIBORUM in tu so bile že prve težave: ugrabili in ugrabili smo, kaj bi kaj bilo. Brali smo BOTULI, ACETARIA MIXTA, CARO BUBULA AD MODUM FERINAE ELIXA, GLOBULI COAGULI itd., ko pa so nam prinesli krožnike, smo se kar začudili ob preprostosti hrane, ki je na jedilniku zgleдалa po latinsko tako imenitna. Taka presenečenja so se ponavljala iz dneva v dan. Tako vam lahko povem, da se polenti po latinsko reče PLACENTA, italijanski makaroni so PASTA TABULA-

TA, svinjska pečenka s krompirjem je ASSUM SUILLUM ET POMA TERRASTRIA FRIXA, kranjske klobase so BOTULI CARNIOLENSES, zelenjavna juha pa IUSCULUM LEGUMINUM. Pri domačem šmornu pa je odpovedal tudi voditelj tečaja, učeni pater Suitbert, ki je v oklepaju zapisal »quod Latine converti omnino non potest«, kar pomeni, da ni prevedljivo.

Vstajali smo zgodaj, skoro kot pravi cistercijski menihi. Jutranji molitvi ali MATUTINUM CUM LAUDIBUS, je sledila MISSA SOLEMNIS. Iz kapele smo se preselili v REFECTORIUM, kjer nas je že čakal IENTACULUM (zajtrk) in že nas je samostanski zvonček klical k CONGREGATIO GENERALIS (zbor) v AULI MAGNI, kjer smo se razdelili v skupine: ena je bila pri predavanju patra Suitberta, druga pa se je zabavala z raznimi igravicami v latinščini. Pater, ki je vodil tečaj, nam je povedal, kako se je on učil latinščine in nam pokazal razne trike, da ti pride jezik v uho. On pravi, da si je treba pridobiti predvsem pogovorno latinščino, kar ti potem pomaga tudi pri branju oziroma pisanju. Prepričeval nas je

tudi o praktičnem pomenu latinščine in njeni uporabnosti. Povedal je, kako si je pomagal z latinščino, ko ni poznal jezika sogovornika. Sicer pa je povedal tudi, da se je takoj potem lotil še neznanega jezika in se ga kmalu naučil. Tako se je letos v dveh mesecih dobro naučil slovenščine.

Še bi lahko pisal o teh sedmih dneh življenja v častitljivem samostanu, ki je poln slovenske zgodovine in pomemben tudi za slovensko literaturo, toda pobral bi preveč prostora RASTI. Povedal bi še, da smo imeli tudi večerni program z zelo popolnimi projekcijami diapozitivov in filmov, čemur smo pravili PROGRAMMA AUDIO-VISIVUM. En dan pa je bil posvečen izletu, ko smo najprej odšli v NOTISSIMAM CARTHUSIAM PLETERJE, kjer so nam v restavrirani gotski cerkvi prikazali čudovite diapozitive o samostanu. Potem smo se napotili v Kostanjevico, kjer smo si ogledali znano galerijo. Ko smo se vračali, smo se šalili z latinškimi besedami in odkrili, da se avtobusu, s katerim smo se vozili, reče AVTORAEDALONGA. Tako so se končale FERIAE LATINAE, na katere se bom, upam, še vrnil. Naj še povem, da bodo prihodnje leto spet v Stični.

Štefan

GOVORITI O SPOLNOSTI

Danes se imamo ljudje nasplošno za osvojenega mnogih predsodkov in tabujev, ki so v preteklosti oteževali življenje. To je nedvomno res, žal pa so mnogi tabuji še ostali, na primer na področju spolnosti.

V družbeni strukturi je sicer v tej smeri že mnogo storjenega. Imamo svetovalnice, zdravnike in specialiste, do katerih se pred kakimi sto leti še nismo mogli obrniti, imamo mnogo časopisov, ki danes odprto govorijo o spolnosti, nekateri se strokovno ukvarjajo izrecno s tem delom našega bitja. Tudi med knjigami s to tematiko je danes izbira obširna.

Vendar se vsak idejni napredek izrazi najprej v zunanjih družbenih strukturah in se šele z leti vpelje tudi v zavest ljudi. Na primer enakopravnost ženske, ki se že vrsto let izvaja in sprejema v zunanjih družbenih strukturah (delovna mesta itd.), le počasi prodira v mentaliteto posameznika kot nekaj normalnega in povsem sprejemljivega.

Tako nekako se dogaja tudi s spolnostjo. Med mladimi se o tem ne govori, če ne nasplošno, nikoli pa osebno, kot govorimo o svojih psiholoških problemih ali doživljanjih. To je delitev, ki jo izvaja zahodni svet, našega bitja na dve sferi: duševno in telesno, od katerih telesno sfero postavljamo v stran, je ne upoštevamo ali se je sramujemo.

To je odraz naše družbe, ki poudarja predvsem intelektualnost. S tem se po-

stopoma oddaljuje od človekovega telesa ter povzroča velike probleme v bivanju ljudi z lastnim telesom in sprejemanjem samega sebe. Velik delež slovi na vzgojiteljih, starših, učiteljih in drugih starejših osebah, ki so nam s svojim vedenjem, oz. reakcijami na vprašanja, včasih bolj z molki kot z besedami posredovali tabuje, ki so jih svoj čas prejeli od svojih vzgojiteljev.

Vsi ti elementi, vzgojni in širše družbeni so torej oblikovali naš sedanji odnos do tega problema.

Kar hočem predvsem poudariti je pomembnost pogovora med mladino, med fanti, med dekleti, predvsem pa mešano med fanti in dekleti.

Cilj takega pogovora je skupno premagovanje tabujev, ki so še v nas, že s tem, da o njih govorimo. Cilj je pogovor o stvareh, ki nas živo zanimajo, a si ne upamo o njih govoriti. Je razumevanje ženskega gledanja na moške in obratno, je graditev nekega drugačnega odnosa fant-dekle, prijateljskega in zaupnega.

Obenem je to iskanje prave poti iz »teme« stoletij, ko se »določenih stvari« ni smelo in obenem z današnje stranske poti TREBA JE (ker si drugače nazadnjaški ali kompleksiran). Skupaj naj bi našli pot MEMO: ni nam prepovedano in nismo prisiljeni, ampak želimo svobodno živeti po svoji izbiri ta del našega človeškega bivanja.

Te poti ne moremo najti sami. Pomagati si je treba z odkritim pogovo-

dalje na strani 80

Joga sredstvo...

že omenjenem psiho-fizičnem ravnovesju in seveda v vzpostavitvi ravnovesja z okoljem, kjer se nahajam.

Kaj naj bi odgovorili na očitek, da je joga beg iz realnosti?

Joga vodi predvsem v zmernost, ne v fanatizem. Ne pelje nas torej v odpoved in odtujitev svetu, temveč nas nasprotno uči, kako živeti v realnosti, in to čim bolj polno, intenzivno in navdušeno.

Se vam zdi, da je filozofija joge v skladu s krščansko vero?

Predvsem je važno, da imamo odprt in dojemljiv pristop do obeh. Kljub razlikam, skušajmo iskati predvsem skupne točke, ki jih je tudi veliko. Gandhi pravi: »Resnica je Bog in Bog je resnica.« Ali ni resnica temeljna tudi za krščanstvo? Ali niso cilji joge — ljubezen do življenja in človeka — obenem tudi osnova krščanstva? Lahko bi rekli, da nam s tem pristopom joga lahko celo pomaga k poglobitvi krščanske vere.

Govoriti o spolnosti

rom med fantom in dekletom, kar bo podlaga za odkrit pogovor v zakonu. Veliko bogastva pa nam lahko prinese že izmenjava misli in izkušenj s prijateljem-prijateljico. Vse to bo nazadnje olajšalo odkrit pogovor z otroki.

Težko je namreč, da bi oče in mati, ki se o spolnosti nista pogovarjala, sproščeno spregovorila otroku in bila odprta za njegova vprašanja.

Pogovor torej, da pomagamo najprej sami sebi, nato svojim sovrstnikom in tako pripomoremo k osvoboditvi družbe, saj smo prihodnja družba mi sami.

Marjanka

Tretji dan, številka 1 in 2

Končno so se le odločili: nekdanji Bilten je postal Tretji dan. Čestitam izbiri imena. Vem, da ni bila lahka. Dolg premislek pa je morda bil vseeno potreben, da je bila izbira tehtna in posrečena. Najbolje je, da je naslov programatičen. Taka je tudi naša Rast, še bolj pa velja to za Tretji dan, v katerem je izraženo samo bistvo krščanstva. »Simbolika, ki se skriva v novem imenu, nas spominja na dogodke okrog velike noči: Kristusove in naše. Pelje nas na Getsemanije, na Kalvarije, na vse križeve pote našega življenja, študija in dela, kjer različni križi vlečejo k tlom in hromijo; spominja na vse stiske in preizkušnje, ki grozijo človeštvu v atomskem veku. V takšnih časih ostaja kristjano upanje, ki izhaja iz velikonočnega jutra, svetloba tretjega dne.« Tako Janez Gril v

Kraška hiša pri Nemčevih na Padričah

Gospa Justina Grgič mi je pripovedovala, da je padriška kraška hiša, ki sedaj nosi številki 67 in 68, stara približno 250 let. Bila je prigrajena prvotni hiši s številko 2 in takoj v začetku, čeprav enotna zgradba, zasnovana za dve stanovanji: bivališči dveh bratov in njunih družin. Kamenje, iz katerega je zgrajena, so predniki izkopali na Hudem letu. V hiši zasledimo dve kuhinji, štiri spalnice, dva hleva, shrambo in skedenj za listje ter kmečke pripomočke.

Dve spalnici, ena kuhinja in en hlev so pripadali družini Gašperja Grgič (št. 68). Stanovanje s številko 67, v katerem je živel tudi gospa Justina in katerega gospodar je bil Anton Grgič, pa je obsegalo kuhinjo, dve spalnici, hlev in še shrambo, skedenj ter senik, ki so bili skupni prostori za obe družini. Tudi baladur in dvorišče sta služila obema družinama.

Spalnice so bile opremljene z omaro, skrinjo, umivalnikom z vodo in visoko posteljo za poldrugo osebo. Dedje so spali v eni sobi, sinovi in vnuki pa v drugi. Za vse na postelji pa ni bilo prostora in zato je moralčasih marsikateri otrok prebiti noč na posteljnini kar na tleh.

Pri obeh družinah se je reklo pri Nemčevih in še danes pravimo gospe Justinini, da je Nemčeva. Jernej - Nemec je bil Justin praded. Vzdevek je dobil še v času, ko so bili Francozi v naših krajih. Ko so se slednji vračali iz vojske v domovino, so po vaseh pobirali fante in može, da bi služili njihovi vojski. Tako so s sabo vzeli tudi Jerneja. Ko so prišli do Soče, sta Jernej in njegov prijatelj zbežala proti

prvem uvodniku. Bralec pa ima vtis, da sprememba imena le ni bila zgolj formalno dejanje. Nekom bolj aktualen, pronicljiv, drzen in živ se mi zdi Tretji dan, če ga primerjam z Biltenom. Poleg verskih in osebnih razmišljanj so posegi v aktualna in živa vprašanja Cerkev in naroda bistvena sestavina prvih dveh števil. Opozoril bi na članke **Kje smo J. Podobnika, Bilten-Tretji dan** (Albert), pogovor s Tatjano Goričevo v 1. številki in na Pucov uvodnik, serijo prispevkov o **teologiji osvoboditve**, predvsem pa na nekakšno anekdoto o **težavah slovenskega kristjana izobraženca** v 2. številki.

Celoletna naročnina za inozemstvo je 900 din. Naslov uredništva: Jurčičev trg 2, Ljubljana 61000, odgovorni urednik Janez Gril.

ts

Gorici. Francoski vojak je tekel za njima, a slovenska fanta sta bila bolj spretna in ga porinila v reko. Bežala sta proti Nemčiji. Po dolgih letih se je Jernej vrnil na dom in od tedaj so mu rekli Nemec, ker se je na tujem naučil nemščine. Zaradi znanja tega jezika, so ga pozneje izvolili za župana.

V družini Antona Grgiča (št. 67) je bilo 5 hčera in 1 sin. Preživljali so se s kmečkim delom. Prababice so vstajale že ob štirih, pomolzle krave (v hlevu jih je bilo največ štiri) in odhitele v mesto. Na glavi so nosile jerbase, v katerih so bili vrči polni mleka. Po poti domov pa jih je težilo perilo, ki so ga prale mestni gospodi pozno v noč. Čez dan je bilo treba na polje po seno ali po steljo za živino. Pra-

*Vsem bralcem
in sodelavcem
voščimo
VESEL BOŽIČ
IN VELIKO SREČE
V NOVEM LETU*

dedje so orali, sejali, kosili travo, za postranski zaslužek pa tolkli kamenje. Produkt (batudo) so vozili v mesto v koših za gnoj na vozovih, ki so jih vlekli voli. Z »batudo« so pač takrat tlačkali tržaške ulice. Takega dela se je lotila tudi marsikatera štirinajstletnica.

Dokler v Gropadi ni bilo šole (leta 1912), so se otroci šolali v Bazovici. Tja so hodili slabo oblečeni in skoraj bos. Le ko je močno pritisnila zima, so si lahko srečneži obuli visoke čevlje. Ti so bili na podplatih pogosto nabiti z žebli, da bi se ne tako zlepa pokvarili. Tisti otroci pa, ki niso imeli obuval, so ostali doma. Malic niso poznali.

Kruh so pekli enkrat tedensko. Če je kdo zbolel, so morali po meso za juho v mesto.

Na njivah so obdelovali trte, krompir, fižol, rž, pšenico in ječmen ter ne nazadnje repo, za prašice pa korenje in peso.

Tako se je preživljala tudi družina Gašperja Grgiča — strica gospe Justinine (št. 68). Gašper pa je bil tudi čevljar in si s tem delom prislužil včasih tudi pristranski denar.

Zgradba je okoli leta 1920 postala last ene same družine, ker je Justinin oče Anton odkupil od brata Gašperja stanovanje s številko 68.

Justina živi že vrsto let sama in, kljub svojim 80. letom, redno obdeluje svoj košček zemlje.